ZADANIE

ćwiczenia nr **8/1a**

Temat: **POŁĄCZENIA GWINTOWE**

Format: A-4 , blok techniczny,

Technika: ołówek grub. 0,7 i 0,5; ekierki, linijki, cyrkiel.

Forma: ramka, tabliczka podstawowa wg wzoru.

Zadania – wzory do rozdania 1-16 szt. Numeracja wg listy obecności (tabela 1).

Zadanie

Należy wykonać rysunek *uszczegółowiony śruby* (gwint zewnętrzny) z łbem sześciokątnym oraz *nakrętki sześciokątnej* (gwint wewnętrzny jako półwidok-półprzekrój) oraz gdy *nakrętka jest nakręcona na gwint zewnętrzy* (śrubę) w *rzucie głównym i bocznym* (czołowym) o średnicy podanej w tabele nr. 1 w odpowiednio dobranych podziałkach – kryterium czytelności.

ćwiczenia nr **8/1b**

Temat: **POŁĄCZENIA GWINTOWE**

Format: A-4 , blok techniczny,

Technika: ołówek grub. 0,7 i 0,5; ekierki, linijki, cyrkiel.

Forma: ramka, tabliczka podstawowa wg wzoru.

Zadania – wzory do rozdania 1-16 szt. Numeracja wg listy obecności (tabela 1).

Zadanie

Należy wykonać rysunek połączenia gwintowego dwóch elementów – *śruba z łbem i współdziałająca nakrętka* (zapis o dużym stopniu uszczegółowienia), rys A lub B wg materiałów od Prowadzącego (tabela 1). Należy pamiętać o zachowaniu grubości linii: dla śruby jest to ***linia gruba*** (w połączeniach gwintowych ***gwint zewnętrzny „przeważa”***), którą wkręca się w otwór zaopatrzony w gwint (***linia cienka***).

ćwiczenia nr **8/2**:

Temat: **POŁĄCZENIA RUROWE GWINTOWE**

Format: A-4 , blok techniczny,

Technika: ołówek grub. 0,7 i 0,5; ekierki, linijki, cyrkiel.

Forma: ramka, tabliczka podstawowa wg wzoru.

Zadania – wzory do rozdania 1-16 szt. Numeracja wg listy obecności (tabela 1).

Zadanie

Należy wykonać rysunek połączenia rurowego *w rzucie głównym i bocznym* (czołowym) o średnicy podanej w tabele nr. 1, w odpowiednio dobranych podziałkach – kryterium czytelności.
Połączenie rurowe gwintowe narysować w 4 rzutach:

a) Elementy nieskręcone

Rzut główny – pól widok i półprzekrój pionowy.

Rzut boczny – przekrój przez rurę i złączkę.

b) j.w. – ***elementy skręcone***;

Uwaga: Wkręcać tylko ¼ długości gwintu.

Elementy maja nacięty gwint *rurowy walcowy*: średnica wewnętrzna ***rury w calach***, np. G ½”.

Wymiary elementów: podać tylko średnicę nominalną i średnicę gwintu.

Tabela 1. Nr zadań do ćwiczeń

Nr	Album	Z 8/1a ; 8/1b	Z 8/2	Z 9/1	Z 9/2
1		M2, zad. B	1/8", A+D	1	3H6/m5
2		M4, zad. A	1/4", B+D	2	5H6/k5
3		M5, zad. B	3/8", C+D	3	9H6/h5
4		M6, zad. A	1/2", B+D	4	17H7/g6
5		M8, zad. B	3/4", A+D	5	25H7/n6
6		M10, zad. A	1", C+D	6	45H6/g5
7		M12, zad. B	1 1/4", C+D	7	77H8/h8
8		M12, zad. A	1 1/2", A+D	8	100H7/m6
9		M14, zad. B	2", C+D	9	125H8/e8
10		M14, zad. A	3", A+D	10	150H11/h11
11		M16, zad. B	1", C+D	11	200H6/g5
12		M16, zad. A	1/8", B+D	12	300H7/p6
13		M18, zad. B	1/4", A+D	13	350H8/d9
14		M18, zad. A	3/8", C+D	14	420H7/f7
15		M20, zad. B	3/4", B+D	15	600H6/h5
16		M20, zad. A	1", A+D	16	700H8/e8

INSTRUKCJA

Numeracja wg listy obecności

Zad. 8/1:

Ze strony 126 (Dobrzański) ***tablica 10.10*** biorą Państwo wymiary gwintu zwykłego, w drugiej części rys ***A lub B*** wg materiałów od Prowadzącego (ze strony z zadaniami).

Zad. 8/2

Wg tabeli 2 (materiały od Prowadzącego ze strony z zadaniami) wybierają Państwo odpowiednią średnicę nominalną.

A – kolano,

B – trójnik,

C – mufa,

D – czop rury.

Zad.9.1:

Wg nr zadań (materiały od Prowadzącego ze strony z zadaniami) wybierają Państwo odpowiedni element.

Zad.9.2

Ze strony 71 (Dobrzański) ***tablica 7.1*** biorą Państwo odchyłki do odpowiednich wymiarów nominalnych.

Tablica 10.9. Gwinty metryczne. Zarys nominalny

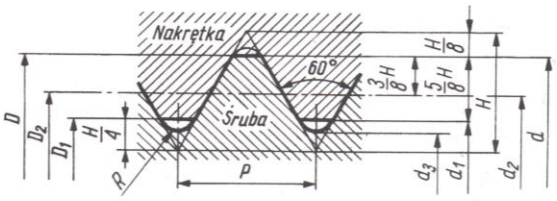

mm

P	H	$\frac{5}{8}H$	$\frac{3}{8}H$	$\frac{H}{4}$	$\frac{H}{8}$	$R^{1)} = \frac{H}{6}$
0,4	0,346410	0,216506	0,129904	0,086603	0,043301	0,057735
0,45	0,389711	0,243570	0,146142	0,097428	0,048714	0,064952
0,5	0,433013	0,270633	0,162380	0,108253	0,054127	0,072169
0,7	0,606218	0,378886	0,227332	0,151554	0,075777	0,101036
0,75	0,649519	0,405949	0,243570	0,162380	0,081190	0,108253
0,8	0,692820	0,433013	0,259808	0,173205	0,086603	0,115470
1	0,866025	0,541266	0,324760	0,216506	0,108253	0,144338
1,25	1,082532	0,067582	0,405949	0,270633	0,135316	0,180422
1,5	1,299038	0,811899	0,487139	0,324760	0,162380	0,216506
1,75	1,515544	0,947215	0,568329	0,378886	0,189443	0,252591
2	1,732051	1,082532	0,649519	0,433013	0,216506	0,288675
2,5	2,165063	1,353165	0,811899	0,541266	0,270633	0,360844
3	2,598076	1,623798	0,974279	0,649519	0,324760	0,433013

[1] R — promień zarysu nominalnego gwintu zewnętrznego.
Norma PN-83/M-02013 zawiera wymiary zarysów gwintów o skokach od 0,2 do 8 mm oraz wymiary gwintów o średnicach od 1 do 600 mm.

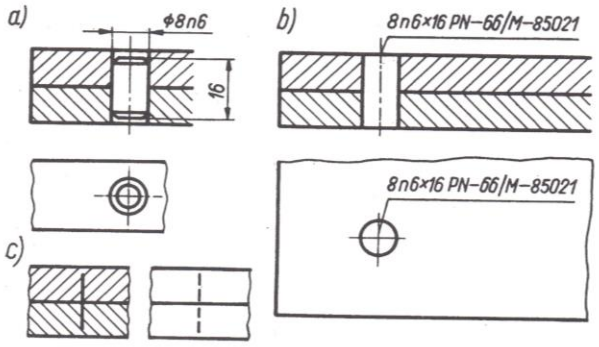

Rys. 10.28. Rysowanie i wymiarowanie połączeń kołkowych

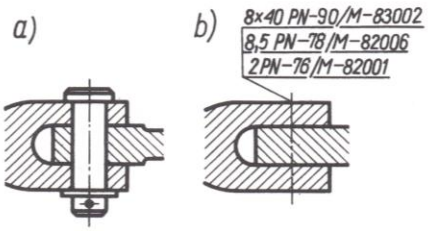

Rys. 10.29. Rysowanie i wymiarowanie połączeń sworzniowych

Tablica 10.10. Gwinty metryczne (wybór). Wymiary w mm (rys. — tabl. 10.9)

Gwint zwykły	Gwint drobnozwojny	Skok gwintu zwykłego P	$d = D$	$d_2 = D_2$	$d_1 = D_1$	d_3[1)]	R[2)]	$\frac{\pi d_3^2}{4}$ mm²
M2		0,4	2	1,740	1,567	1,509	0,06	1,79
M2,5		0,45	2,5	2,208	2,013	1,948	0,06	3,17
M3	—	0,5	3	2,675	2,459	2,387	0,07	4,49
M4		0,7	4	3,545	3,242	3,141	0,10	7,74
M5		0,8	5	4,480	4,134	4,019	0,12	12,7
M6		1	6	5,350	4,917	4,773	0,14	17,9
	M6×0,5	—	6	5,675	5,459	5,387	0,07	22,8
M8		1,25	8	7,188	6,647	6,466	0,18	32,9
	M8×1	—	8	7,350	6,917	6,773	0,14	36,0
M10		1,5	10	9,026	8,376	8,160	0,22	52,3
	M10×1,25	—	10	9,188	8,647	8,466	0,18	56,3
	M10×1	—	10	9,350	8,917	8,773	0,14	60,4
M12		1,75	12	10,863	10,106	9,853	0,25	76,2
	M12×1,25	—	12	11,188	10,647	10,466	0,18	86,6
	M12×1	—	12	11,350	10,917	10,773	0,14	91,6
M14		2	14	12,701	11,835	11,546	0,29	104
	M14×1,5	—	14	13,026	12,376	12,160	0,22	116
M16		2	16	14,701	13,835	13,546	0,29	144
	M16×1,5	—	16	15,026	14,376	14,160	0,22	157
M18		2,5	18	16,376	15,294	14,933	0,36	175
	M18×1,5	—	18	17,026	16,376	16,160	0,22	205
M20		2,5	20	18,376	17,294	16,933	0,36	225
	M20×1,5	—	20	19,026	18,376	18,160	0,22	259

Tablica 10.11. Zakończenia śrub i wkrętów z gwintem metrycznym

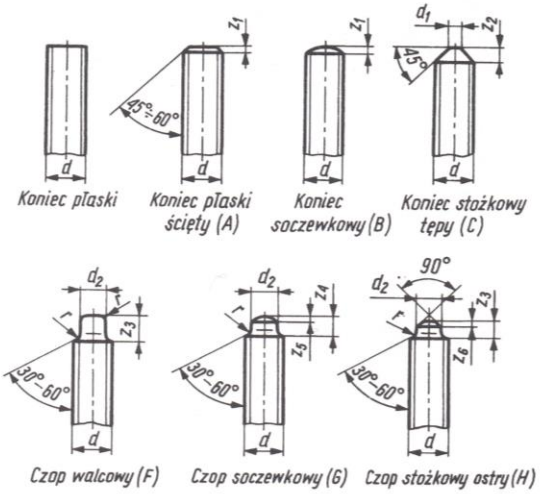

mm

Średnica gwintu	M5	M6	M8	M10	M12	M14	M16	M18	M20
d_1	2	2	2	3	4	5	6	6	6
d_3	3,5	4	5,5	7	10	12	13	15	17
z_1	1,2	1,5	1,8	2,2	2,5	3	3	3,5	3,5
z_2	1,5	2	3	3,5	4	4,5	5	6	7
z_3	3	3,5	5	5,5	7	7	9	9	9
z_4	2	2,5	3,5	4	5	5	6	7	7
z_5	0,6	0,7	1	1	1,25	1,5	1,75	2	2
z_6	1,6	1,8	2,5	3	3,5	4	4,5	4,5	5
r	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0,8	0,8	0,8	1

Dla śrub i wkrętów walcowanych z końcami płaskimi ściętymi (A) dopuszcza się wklęsłość powierzchni czołowej.
Norma PN-84/M-82061 obejmuje zakończenia gwintów od M1 do M160 oraz pięć innych rodzajów zakończeń.

Zad. 8.1 Połączenia gwintowe

a) Narysować w dwóch rzutach śrubę i nakrętkę o średnicy d. Połączenie narysować w dużym uszczegółowieniu w odpowiednio dobranych podziałkach - kryterium czytelności.
b) Dokonać połączenia elementów 1 i 2 wg zad. A lub zad. B (przedstawione poniżej).
Proporcje wymiarowe elementów połączenia wg Tab.1

Zad. A

Do przykręcenia elementu 1 do elementu 2 zastosować: śrubę z łbem sześciokątnym. Połączenie narysować w dwóch rzutach (rzut główny i rzut z góry). Połączenie narysować w dużym uszczegółowieniu.

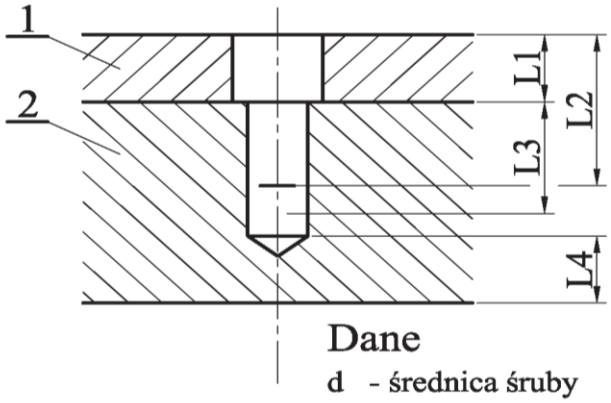

Zad. B

Do przykręcenia elementu 1 do elementu 2 zastosować: wkręt z łbem walcowym. Połączenie narysować w dwóch rzutach (rzut główny i rzut z góry). Połączenie narysować w dużym uszczegółowieniu.

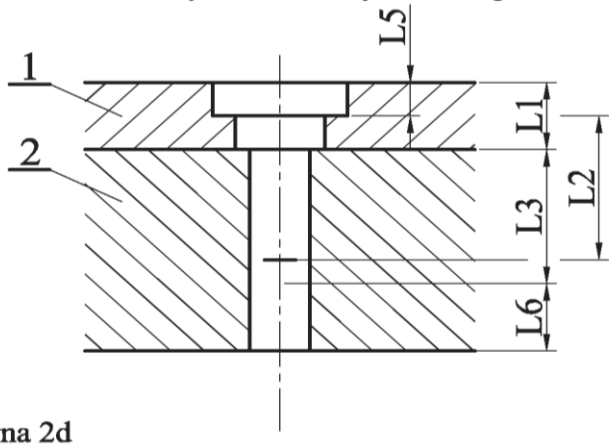

Dane

d - średnica śruby
L1 - grubość elementu 1 - równa 2d
L2 - długość śruby równa 4d (zad.A), 3d (zad.B)
L3 - długość nagwintowanego otworu - równa 3-4d
L4 - grubość materiału nieprzewierconego ok. 1-1.5d
L5 - zagłębienie równe wysokości łba śruby
L6 - długość otworu bez gwintu ok. 1-1.5d

PROPORCJE WYMIAROWE ELEMENTÓW POŁĄCZEŃ ŚRUBOWYCH *)

Tabela 1

Nazwa elementu	Proporcje wymiarowe (d – średnica gwintu)	
Śruba z łbem sześciokątnym	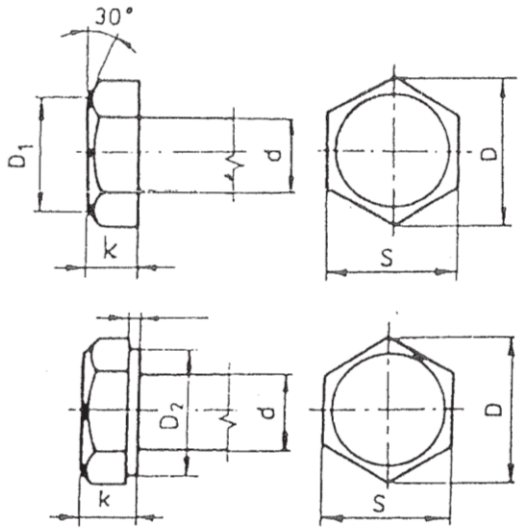	$D = (1,8 - 2)\,d$ $k = (0.65 - 0.7)\,d$ $D_1 = 0,9\,S$ $D_2 = S$ W łbach zmniejszonych $D = (1,5 - 1,7)\,d$
Śruba z łbem walcowym gniazdem sześciokątnym	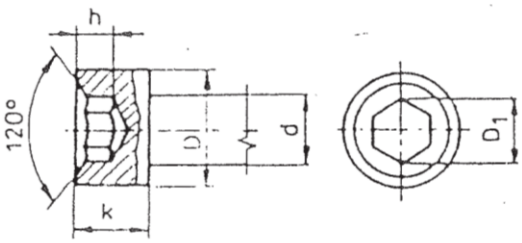	$D = 1,5\,d$ $k = d$ $h = 0,55\,d$ $D_1 = (0,75 - 0,9)\,d$
Wkręt z łbem walcowym	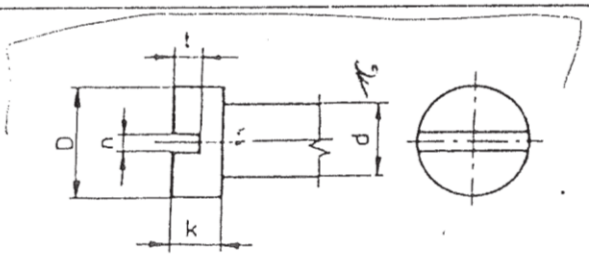	$D = 1,5\,d$ $k = 0,6\,d$ $n = 0,25\,d$ $t = 0,3\,d$
Wkręt z łbem kulistym	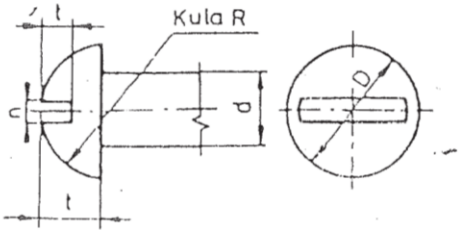	$D = 1,6\,d$ $k = (0,7 - 0,8)\,d$ $R = 0,8\,d$ $n = 0,25\,d$ $t = 0,4\,d$
Wkręt z łbem stożkowym stożkowym	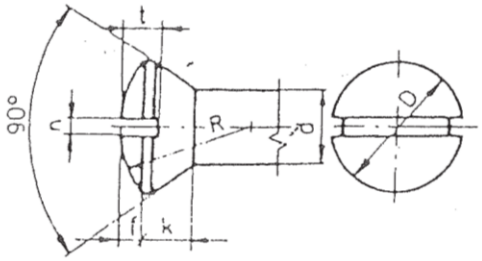	$D = 1,8\,d$ $k = 0,5\,d$ $R = 1,8\,d$ $n = 0,25\,d$ $t = 0,4\,d$ $f = 0,25\,d$

cd Tabela 1 (Uzupełnienie - rys. poglądowy)

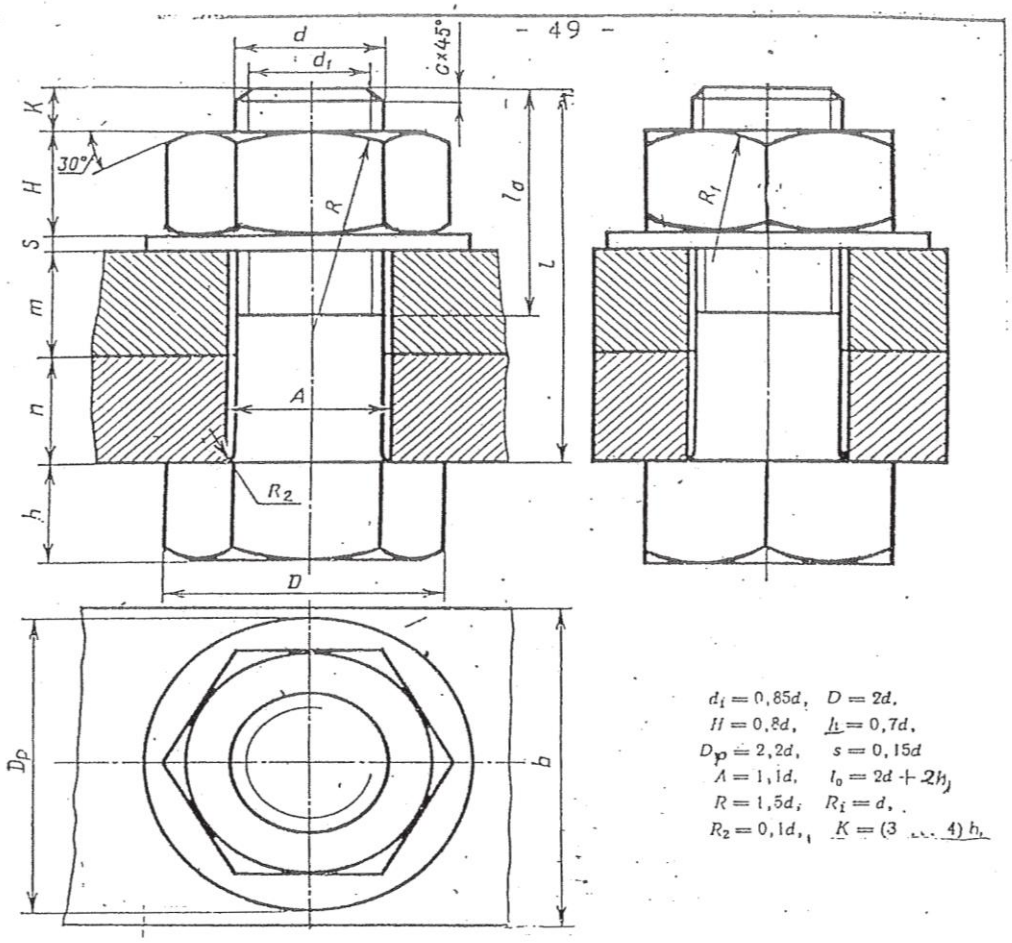

$d_1 = 0,85d$, $D = 2d$,
$H = 0,8d$, $h = 0,7d$,
$D_p = 2,2d$, $s = 0,15d$
$A = 1,1d$, $l_0 = 2d + 2h$,
$R = 1,5d$; $R_1 = d$,
$R_2 = 0,1d$, $K = (3 \ldots 4)\,h$.

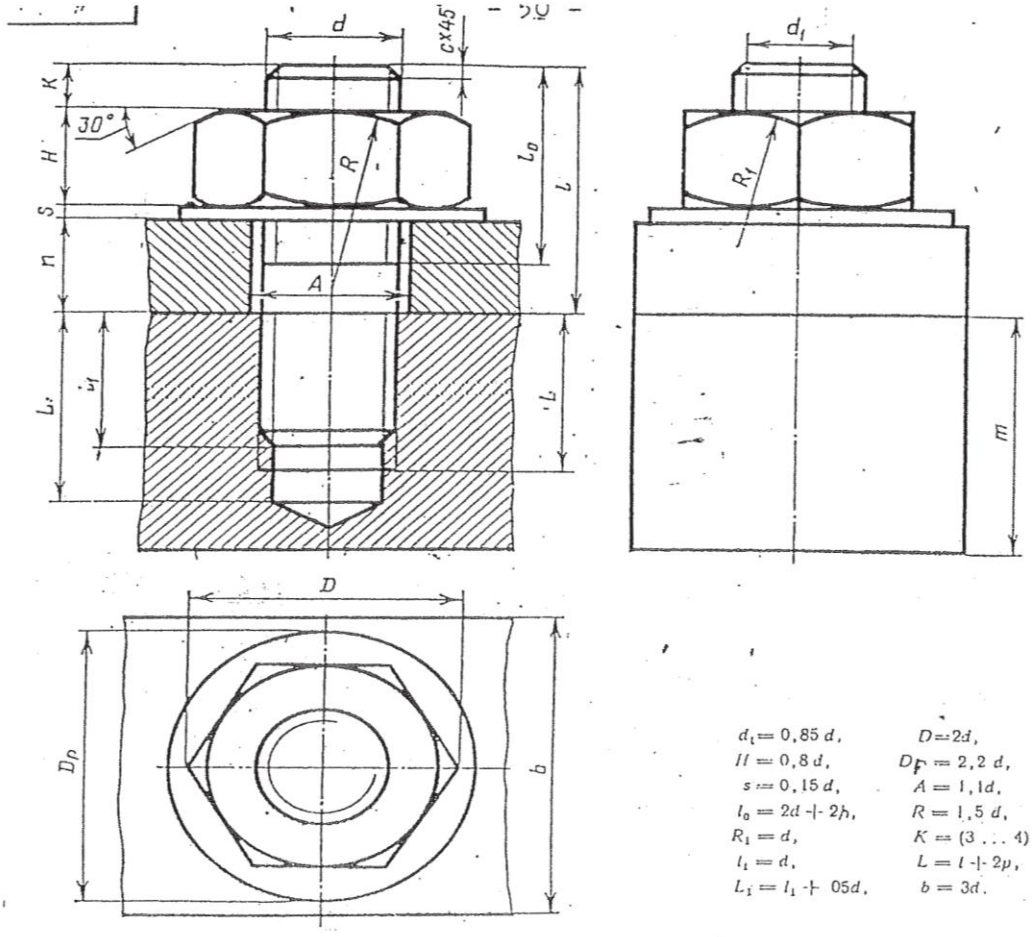

$d_1 = 0,85\,d$, $D = 2d$,
$H = 0,8\,d$, $D_p = 2,2\,d$,
$s = 0,15\,d$, $A = 1,1d$,
$l_0 = 2d + 2h$, $R = 1,5\,d$,
$R_1 = d$, $K = (3 \ldots 4)\,h$
$l_1 = d$, $L = l + 2\mu$,
$L_1 = l_1 + 05d$, $b = 3d$.

Zad. 8/2 Połączenia rurowe gwintowe

Narysować w półwidoku-półprzekroju połączenie rurowe gwintowe.
Na rurę o długości 1 [m] obustronnie nagwintowanej nakręcono kształtki: złączkę normalną, trójnik lub kolano (wg decyzji Prowadzącego). Na rysunku zaznacz wymiary: średnicę nominalną rury, wymiar gwintu oraz całkowitą długość połączenia.
Proporcje wymiarowe elementów połączenia wg Tab.2.

Tabela. 2

Lp	Średnica nom. d_{nom} cale	Średnica gwintu rury lub złączki d mm	Średnica rdzenia rury lub otworu złączki $d_r = D_o$ mm	d_f	d_w	a	c	h	L	l	s	m	n	k	u	R	g
				mm													
1	1/8"	9,7	8,6	10,2	6	29	10	4	19	7	2,2	3	1,5	1,5	3	12	2,3
2	1/4"	13,2	11,4	13,7	8	36	13	4	21	10	2,4	3	1,5	1,5	3	13	3,0
3	3/8"	16,7	15,0	17,2	10	38	21	5	25	10	2,6	3	2	2	3,5	15	3,5
4	1/2"	20,9	18,6	21,5	15	44	27	5	32	14	2,8	3,5	2	2	4	18	3,5
5	3/4"	26,4	24,1	27,0	20	47	30	5,5	36	16	3,0	4	2,5	2	4	20	4,0
6	1"	33,2	30,3	34,0	25	53	41	6	40	18	3,3	4	2,5	2,5	4,5	24	4,5
7	1 1/4"	41,9	39,0	42,5	32	57	50	6,5	46	20	3,6	4	3	2,5	5	30	5,6
8	1 1/2"	47,8	44,8	48,5	40	59	55	6,5	52	22	4,0	4	3	3	5	34	6,3
9	2"	59,6	56,6	60,5	50	68	70	7	60	24	4,5	5	3,5	3	6	41	10,0
10	2 1/2"	75,2	72,2	76,5	65	75	95	7	72	27	5,0	5	3,5	3,5	6,5	50	11,0
11	3"	87,9	84,9	90,0	80	83	115	7,5	82	30	5,5	6	4	4	7	60	12,5
12	4"	113,0	110,1	116,0	100	95	145	8	96	36	6,5	7	4	4	8	66	13,0
13	5"	138,4	135,5	142,4	125	110	160	8,5	115	40	7,5	8	4,5	4,5	9	75	14,0
14	6"	163,8	160,9	168,0	150	120	210	9	131	40	9,0	9	4,5	4,5	9	91	15,0

Kształtki

Czop rury C

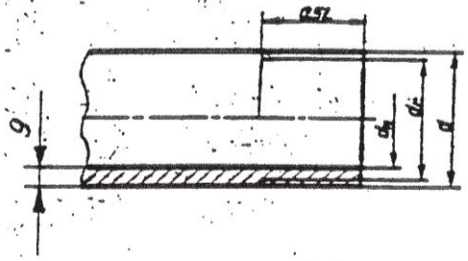

Złączka normalna M

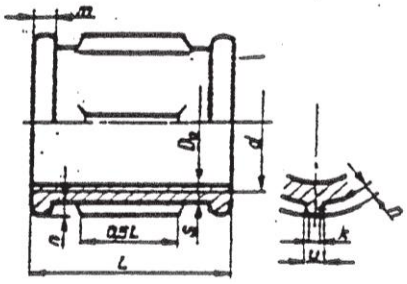

Złączka wkrętna N

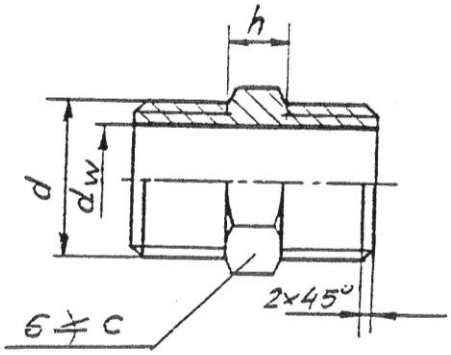

Trójnik B

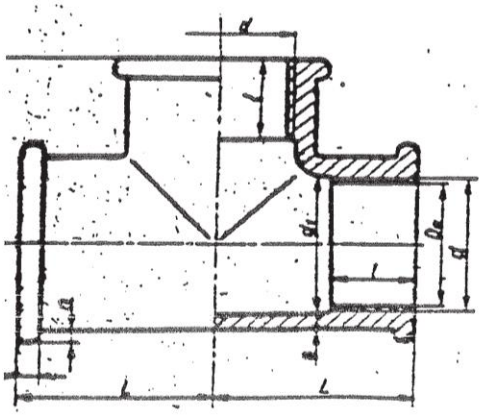

Kolano A

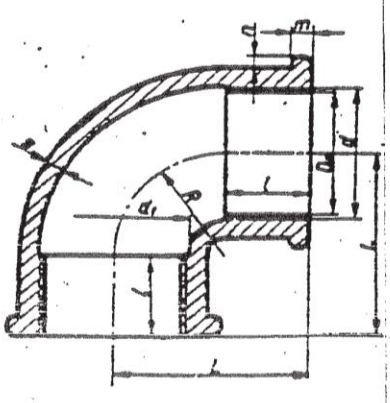

Złącza rurowe gwintowe

Połączenie rur złączką normalną

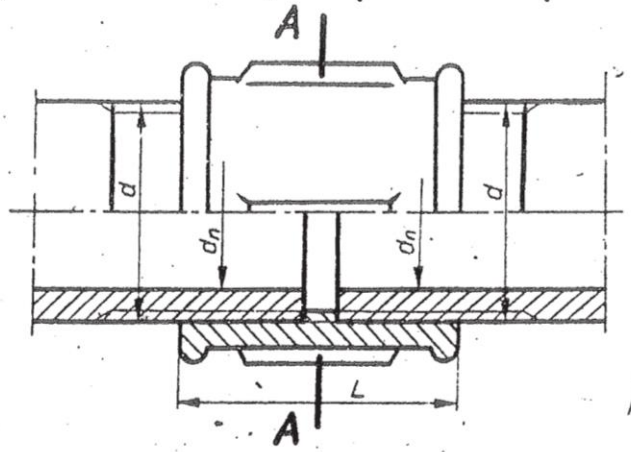

A-A

Rys. 1

Połączenie rur trójnikiem

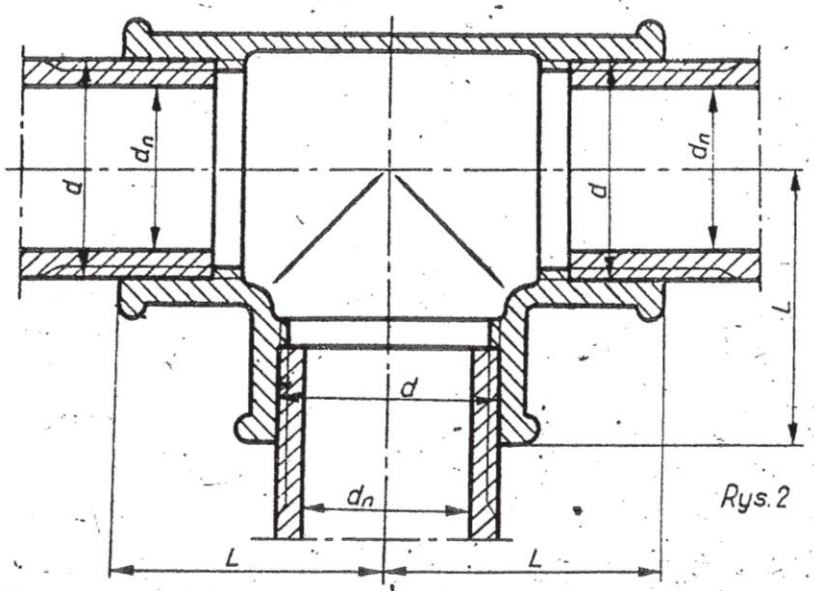

Rys. 2

Połączenie rur kolanem

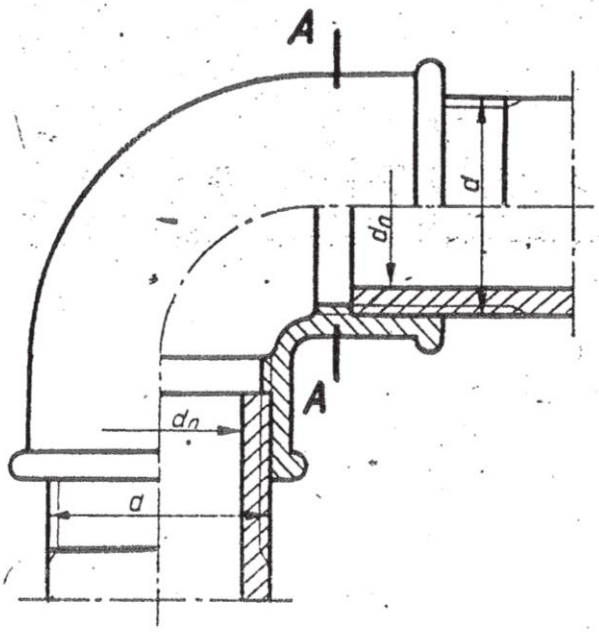

A-A

Rys. 3

Tablica 7.1. Odchyłki w μm częściej stosowanych normalnych otworów i wałków

Wymiar nominalny mm	Otwór H6	Wałki				Otwór H7	Wałki							Otwór H8	Wałki				Otwór H11	Wałek h11
		m5	k5	h5	g5		p6	n6	m6	k6	h6	g6	f7		h7	h8	e8	d9		
do 3	+6 0	+6 +2	+4 0	0 −4	−2 −6	+10 0	+12 +6	+10 +4	+8 +2	+6 0	0 −6	−2 −8	−6 −16	+14 0	0 −10	0 −14	−14 −28	−20 −45	+60 0	0 −60
ponad 3 do 6	+8 0	+9 +4	+6 +1	0 −5	−4 −9	+12 0	+20 +12	+16 +8	+12 +4	+9 +1	0 −8	−4 −12	−10 −22	+18 0	0 −12	0 −18	−20 −38	−30 −60	+75 0	0 −75
ponad 6 do 10	+9 0	+12 +6	+7 +1	0 −6	−5 −11	+15 0	+24 +15	+19 +10	+15 +6	+10 +1	0 −9	−5 −14	−13 −28	+22 0	0 −15	0 −22	−25 −47	−40 −76	+90 0	0 −90
ponad 10 do 18	+11 0	+15 +7	+9 +1	0 −8	−6 −14	+18 0	+29 +18	+23 +12	+18 +7	+12 +1	0 −11	−6 −17	−16 −34	+27 0	0 −18	0 −27	−32 −59	−50 −93	+110 0	0 −110
ponad 18 do 30	+13 0	+17 +8	+11 +2	0 −9	−7 −16	+21 0	+35 +22	+28 +15	+21 +8	+15 +2	0 −13	−7 −20	−20 −41	+33 0	0 −21	0 −33	−40 −73	−65 −117	+130 0	0 −130
ponad 30 do 50	+16 0	+20 +9	+13 +2	0 −11	−9 −20	+25 0	+42 +26	+33 +17	+25 +9	+18 +2	0 −16	−9 −25	−25 −50	+39 0	0 −25	0 −39	−50 −89	−80 −142	+160 0	0 −160
ponad 50 do 80	+19 0	+24 +11	+15 +2	0 −13	−10 −23	+30 0	+51 +32	+39 +20	+30 +11	+21 +2	0 −19	−10 −29	−30 −60	+46 0	0 −30	0 −46	−60 −106	−100 −174	+190 0	0 −190
ponad 80 do 120	+22 0	+28 +13	+18 +3	0 −15	−12 −27	+35 0	+59 +37	+45 +23	+35 +13	+25 +3	0 −22	−12 −34	−36 −71	+54 0	0 −35	0 −54	−72 −126	−120 −207	+220 0	0 −220
ponad 120 do 180	+25 0	+33 +15	+21 +3	0 −18	−14 −32	+40 0	+68 +43	+52 +27	+40 +15	+28 +3	0 −25	−14 −39	−43 −83	+63 0	0 −40	0 −63	−85 −148	−145 −245	+250 0	0 −250
ponad 180 do 250	+29 0	+37 +17	+24 +4	0 −20	−15 −35	+46 0	+79 +50	+60 +31	+46 +17	+33 +4	0 −29	−15 −44	−50 −96	+72 0	0 −46	0 −72	−100 −172	−170 −285	+290 0	0 −290
ponad 250 do 315	+32 0	+43 +20	+27 +4	0 −23	−17 −40	+52 0	+88 +56	+66 +34	+52 +20	+36 +4	0 −32	−17 −49	−56 −108	+81 0	0 −52	0 −81	−110 −191	−190 −320	+320 0	0 −320
ponad 315 do 400	+36 0	+46 +21	+29 +4	0 −25	−18 −43	+57 0	+98 +62	+73 +37	+57 +21	+40 +4	0 −36	−18 −54	−62 −119	+89 0	0 −57	0 −89	−125 −214	−210 −350	+360 0	0 −360
ponad 400 do 500	+40 0	+50 +23	+32 +5	0 −27	−20 −47	+63 0	+108 +68	+80 +40	+63 +23	+45 +5	0 −40	−20 −60	−68 −131	+97 0	0 −63	0 −97	−135 −232	−230 −385	+400 0	0 −400
ponad 500 do 630	+44 0	— —	— —	0 −32	— —	+70 0	+122 +78	+88 +44	+70 +26	+44 0	0 −44	−22 −66	−76 −146	+110 0	0 −70	0 −110	−145 −255	−260 −435	+440 0	0 −440
ponad 630 do 800	+50 0	— —	— —	0 −36	— —	+80 0	+138 +88	+100 +50	+80 +30	+50 0	0 −50	−24 −74	−80 −160	+125 0	0 −80	0 −125	−160 −285	−290 −490	+500 0	0 −500
ponad 800 do 1000	+56 0	— —	— —	0 −40	— —	+90 0	+156 +100	+112 +56	+90 +34	+56 0	0 −56	−26 −82	−86 −176	+140 0	0 −90	0 −140	−170 −310	−320 −550	+560 0	0 −560

Wskazówki

Połączenia konstrukcyjne rozłączne są to takie połączenia, które umożliwiają wielokrotne łączenie i rozłączanie elementów konstrukcyjnych bez ich uszkodzenia. Ze względu na sposób powiązania elementów, połączenia konstrukcyjne można podzielić na: ***bezpośrednie*** – tj. takie, w których elementy są ze sobą połączone bez elementów pomocniczych; ***pośrednie*** – tj. takie, w których wykorzystuje się dodatkowe elementy - łączniki np.: śruby, nity, kołki.

Połączenie gwintowe składa się z dwóch elementów, jednego zaopatrzonego w *gwint na powierzchni zewnętrznej* (śruba, wkręt) oraz drugiego zaopatrzonego w *gwint na powierzchni wewnętrznej* (nakrętka). ***Śruba*** – element konstrukcyjny z zarysem gwintu wykonanym na powierzchni zewnętrznej walca lub stożka. Śruby są zakończone łbem kształtowym umożliwiającym ich przykręcenie za pomocą klucza. Najczęściej są stosowane śruby z łbem sześciokątnym. ***Wkrętami*** nazywane są łączniki gwintowe z gwintami zewnętrznymi i łbem zaopatrzonym w odpowiednie w nacięcia umożliwiające wkręcenie ich w otwór gwintowany za pomocą wkrętaka. ***Nakrętka*** – element konstrukcyjny z zarysem gwintu wykonanym na powierzchni wewnętrznej otworu.

Gwint można wykonać za pomocą specjalnego narzędzia (narzynki) lub przez toczenie. Podczas gwintowania powstają na pręcie zwoje gwintu. W widokach i przekrojach ***wierzchołki gwintów*** rysowane są ***linia ciągłą grubą***, a ***dna gwintów*** (średnica rdzenia gwintów zewnętrznych i średnica nominalna gwintów wewnętrznych) ***linią ciągłą cienką***.

Linię gwintu rysujemy ***linią cienką*** a ***zakończenie gwintu linią krawędziową*** (grubą). W rzucie bocznym (czołowym) linie gwintu rysujemy ***linią cienką jako niepełny okrąg (3/4 obwodu koła)*** w taki sposób, aby jeden koniec linii gwintu ***przecinał oś symetrii pręta a drugi dochodził do linii symetrii***. Uproszczony sposób rysowania gwintów można zastosować wtedy, gdy rysujemy gwinty znormalizowane. Przy przedstawieniu nagwintowanego pręta należy podać długość nagwintowanej części L oraz określić rodzaj zastosowanego gwintu (***rodzaje gwintów***) oraz skok gwintu – czyli odległość o jaką przesunie się śruba po jej pełnym obrocie (gwinty zwykłe, gwinty drobnozwojne).

Łączniki gwintowe można rysować w ***sposób dokładny, uproszczony lub symboliczny***. Przedstawienie dokładne łącznika pokazuje wszystkie szczegóły postaci konstrukcyjnej zgodnie z zasadami rzutowania. Przedstawienie uproszczone pomija pewne szczegóły jak: wyjście gwintu, zaokrąglenia, fazowania krawędzi itp. Przedstawienie symboliczne polega na rysowaniu odpowiednich symboli jest stosowane na rysunkach złożeniowych o dużej liczbie części.

Literatura:

Dobrzański T.: Rysunek Techniczny Maszynowy. WNT, Warszawa, 1998.

Rydzanicz I.: Zapis Konstrukcji. Podstawy. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław, 1996.

Miśniakiewicz Elżbieta, Skowroński Wojciech. Rysunek techniczny budowlany.

Felis J. Połączenia konstrukcyjne. Zapis i Podstawy Konstrukcji.